3.2) การหาข้อมูลเชิงลึกจาก Interactive Dashboard

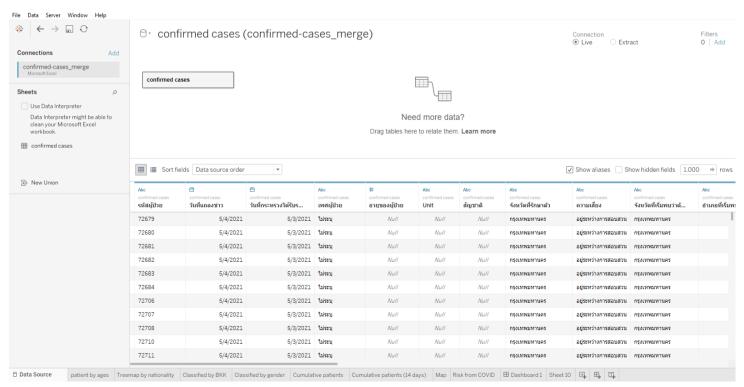
3.2.1) ที่มา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของการทำงาน

หนึ่งในวิธีการนำเสนอข้อมูลจากการทำ Data Visualization ให้ผู้อื่นเข้าใจคือ การทำ Dashboard ซึ่งเป็นการนำแต่ละ worksheet ที่สร้างเอาไว้ในโปรแกรมมาจัดวางให้อยู่ในหน้าเดียว โดยหนึ่งในเทคนิคการ สร้าง Dashboard ที่สามารถทำให้ผู้ใช้ทำการหาข้อมูลเชิงลึก (Data insight) เพิ่มเติม คือการสร้าง Interactive Dashboard โดยผู้ใช้งานสามารถทำการเจาะลึกรายละเอียดของข้อมูลลงไปได้ตามการกระทำ (Action) ที่ได้ออกแบบไว้ในโปรแกรม ซึ่ง Tableau Desktop เป็นหนึ่งในโปรแกรมที่สามารถทำได้ ไม่ว่าจะ เป็นการทำการกรอง (Filter), การไฮไลท์ส่วนสำคัญ (Highlight), การไปลิงค์ URL หรือ Sheet ที่ผู้ใช้ได้ ออกแบบไว้ เป็นต้น

ทั้งนี้ในการสร้าง Interactive Dashboard ดังกล่าวจะใช้ข้อมูลของผู้ป่วยโควิดจากกรมควบคุมโรค และใช้เทคนิค Filter สำหรับให้ผู้ใช้งาน Dashboard นั้นสามารถเห็นข้อมูลเฉพาะบริเวณที่กดเข้าไปใน sheet ที่ได้ตั้งไว้ใน Dashboard โดยข้อมูลที่ทำการกดจะประยุกต์ใช้กับ sheet ต่างๆ ที่ผู้สร้าง Dashboard ได้ กำหนดไว้

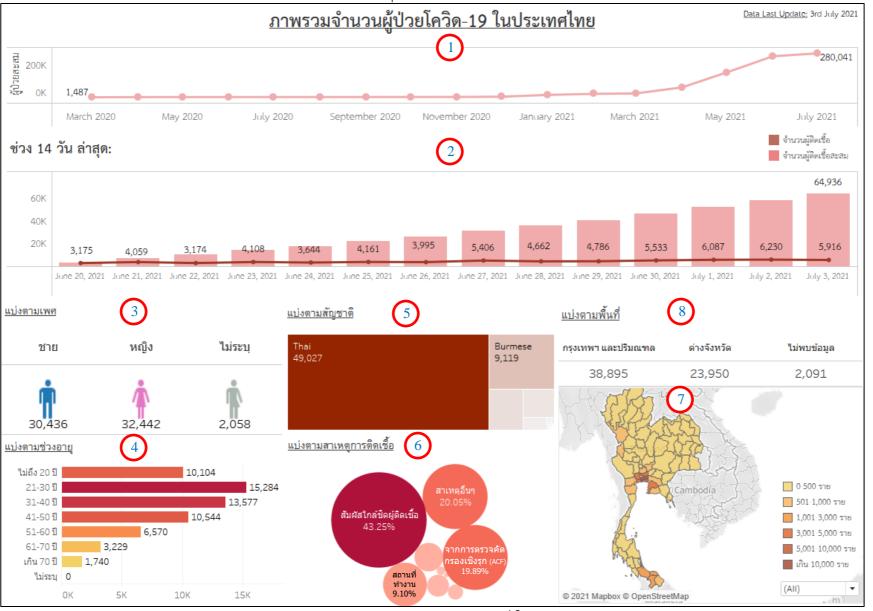
3.2.2) <u>วิธีการทำงาน</u>

ขั้นตอนแรกของการทำ Data Visualization คือ การนำเข้าชุดข้อมูลเข้าโปรแกรม Tableau โดยให้ ทำการเชื่อมต่อข้อมูลกับไฟล์ excel "confirmed-cases_merge" ใน sheet ที่ชื่อว่า "confirmed cases" ซึ่งเมื่อเชื่อมต่อสำเร็จแล้ว จะสังเกตเห็น sheet ของ "confirmed cases" ปรากฏในบริเวณของ Canvas ของ Tableau รวมไปถึงภาพรวมของตารางต่างๆใน sheet นั้น ในบริเวณด้านล่างของ Canvas ดังแสดงในรูป ที่ 3.3

รู<u>ปที่ 3.3:</u> หน้าต่างของโปรแกรม Tableau ใน Tab ของ Data Source หลังทำการเชื่อมต่อชุดข้อมูลใน sheet "confirmed cases" ของไฟล์ "confirmed-cases_merge.xlsx" แล้ว

ขั้นตอนถัดมาคือการสร้างกราฟ (chart) ประเภทต่างๆ ใน sheet เพื่อประกอบใน Dashboard ที่มีขนาดเป็น A4 แนวนอน (1169 x 827) ดังแสดงในรูปที่ 3.4

รูปที่ 3.4: Dashboard ที่ แสดงถึงข้อมูลผู้ป่วยโควิดใน ประเทศไทย

โดยกราฟต่างๆ มีรายละเอียดการสร้างที่แตกต่างกันต่อไปดังนี้

(Line Chart) แสดงจำนวนผู้ป่วยสะสมต่อเดือนที่ผ่านไป โดยให้แกน y เป็นสิ่งที่สนใจ ซึ่งเป็นผู้ป่วยโควิดสะสม และแกน x เป็นเดือนที่ผ่านไป เพื่อแสดงถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยในแต่ละ เดือนว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญมากหรือน้อยเพียงใด โดยกราฟเส้นดังกล่าวจะกำหนดให้มีการปรับสูตร คำนวณสำหรับข้อมูล "confirmed cases (Count)" จากการนับยอด (Count) เป็นยอดสะสม (Running Total) รวมถึงทำการปรับข้อมูล "วันที่กระทรวงได้รับรายงาน" จาก Discrete field [Default] เป็น Continuous field และทำการแตกลำดับขั้น (Hierarchy) จาก YEAR [Default] เป็น MONTH

2 สร้าง Dual Axis ระหว่างกราฟเส้น (Line chart) และกราฟแท่ง (Bar chart) สำหรับแสดงจำนวนผู้ ติดเชื้อรายวันและจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมตามลำดับ โดยมีตัวกรองเป็นวันที่กระทรวงได้รับรายงานเป็น 14 วัน ล่าสุด ซึ่งตรงกับช่วงเวลาการที่เชื้อโควิด-19 จะแสดงอาการ ทั้งนี้อาจมีการปรับสีให้อยู่ในโทนของสีแดงที่ เหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกอันตราย ซึ่งหลังจากสร้าง Dual Axis chart แล้วให้ทำการปรับ Synchronized Axis ให้มี scale เดียวกัน เพื่อป้องกันการตีความที่ผิดพลาดตาม Best Practice ของหลักการ Visual Analytics

(3) สร้าง crosstab ซึ่งแบ่งผู้ป่วยในช่วง 14 วันล่าสุดตามเพศ คือ ชาย หญิง และไม่ระบุ โดยให้แกนตั้ง เป็นเพศ และแกนนอนเป็นจำนวนผู้ป่วยที่แบ่งตามเพศ จากนั้นทำการ Hide Axis แล้วกำหนดให้แต่ละแถวที่ แสดงเพศมีสัญลักษณ์และสีแยกออกจากกันอย่างชัดเจน

4 สร้าง Horizontal bar chart โดยให้แกนตั้งเป็นช่วงอายุของผู้ป่วย และแกนนอนเป็นจำนวนผู้ป่วย ตามแต่ละช่วงอายุ โดยมีการโค้ดดิ้งเงื่อนไขของช่วงอายุใน Calculated field ที่ชื่อ "Age_category" ดังแสดงในรูปที่ 3.5 และมีการปรับโทนสีของแท่งกราฟเป็น Gradient Color ของ Red-Gold ตามจำนวน ผู้ป่วยของแต่ละช่วงอายุ

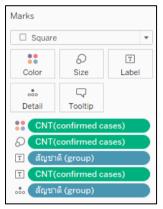
```
Age_category

IF [อายุของผู้ป่วย] > 70 THEN "เกิน 70 ปี"
ELSEIF [อายุของผู้ป่วย] > 60 THEN "61-70 ปี"
ELSEIF [อายุของผู้ป่วย] > 50 THEN "51-60 ปี"
ELSEIF [อายุของผู้ป่วย] > 40 THEN "41-50 ปี"
ELSEIF [อายุของผู้ป่วย] > 30 THEN "31-40 ปี"
ELSEIF [อายุของผู้ป่วย] > 20 THEN "21-30 ปี"
ELSEIF [อายุของผู้ป่วย] <= 20 THEN "ไม่ถึง 20 ปี"
ELSE "ไม่ระบุ"
END

The calculation is valid. 2 Dependencies ▼ Apply OK
```

รูปที่ 3.5: โคดดิ้งใน calculated field ที่ชื่อ "Age_category"

5 สร้าง Tree Map โดยมีขนาดและความเข้มของสีแปรตาม สัดส่วนของผู้ป่วยของแต่ละสัญชาติในช่วง 14 วันล่าสุด ทั้งนี้สัญชาติ ผู้ป่วยจำเป็นต้องมีการจัดกลุ่มข้อมูล เช่น กลุ่ม Unidentified สำหรับข้อมูล "สัญชาติ" ที่เว้นว่าง (null) หรือ "ไม่ระบุ", กลุ่ม "Afghan" สำหรับข้อมูล "สัญชาติ" ที่เป็น "Afghan / Afghani" หรือ "Afghanistan" เป็นต้น ดังแสดงในรูปที่ 3.6 ทั้งนี้กำหมด Mark card เป็น "Square" ดังแสดงในรูปที่ 3.7 และภายใน สี่เหลี่ยมมีการระบุชื่อสัญชาติที่มีการจัดกลุ่มแล้ว รวมถึงจำนวน ผู้ป่วยตามสัญชาติกลุ่มนั้นๆ

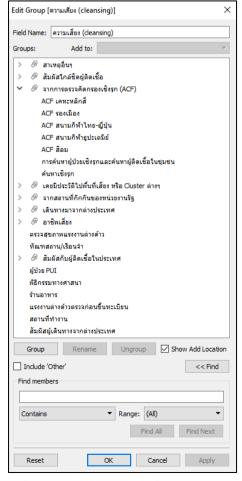

รูปที่ 3.7: Mark Card ของ Tree map

(ธ) สร้าง Bubble Chart โดยมีขนาดของวงกลมและความเข้มของ สีแดงแปรตามสัดส่วนของผู้ป่วยของแต่ละความเสี่ยงในช่วง 14 วัน ล่าสุด ทั้งนี้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อของผู้ป่วยจำเป็นต้องมีการจัดกลุ่ม ข้อมูล เช่น ในกลุ่มความเสี่ยง "จากการตรวจคัดกรองเชิงรุก (ACF)" ประกอบไปด้วยผู้ป่วยที่มีข้อมูล "ความเสี่ยง" เป็น "ACF เคหะหลัก สี่", "ACF รองเมือง", "ACF สนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่น", "ACF สนามกีฬาฐปะเตมีย์", "การค้นหาผู้ป่วยเชิงรุกและค้นหาผู้ติดเชื้อในชุมชน" และ "ค้นหาเชิงรุก" ดังแสดงในรูปที่ 3.8 อย่างไรก็ตามในส่วนของ Mark card นั้นคล้ายกับการสร้าง Tree map แต่ให้ปรับการแสดงผล เป็น "Circle" รวมถึงในส่วนของ confirmed cases ให้มีการปรับสูตร การคำนวณ Quick Table Calculation ให้เป็น "Percent of Total" เพื่อแสดงเปอร์เซ็นต์ของสาเหตุการติดเชื้อแต่ละชนิด เทียบกับสาเหตุการติดเชื้อแต่ละชนิด เทียบกับสาเหตุการติดเชื้อทั้งหมด

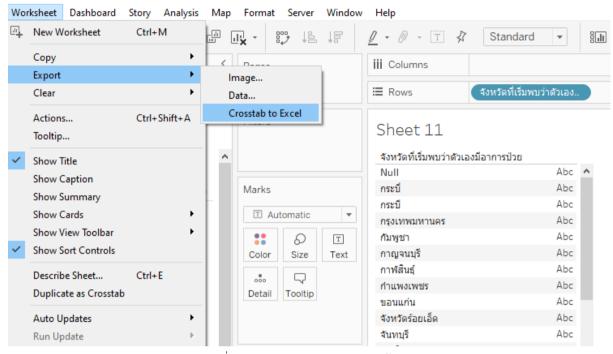

ร<u>ูปที่ 3.6:</u> การจัดกลุ่ม "สัญชาติ (group)"

รูปที่ 3.8: การจัดกลุ่ม "ความเสี่ยง (cleansing)"

7 สร้าง Area Map โดยแบ่งแต่ละจังหวัดให้แยกตามสีของจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมในช่วง 14 วันล่าสุด โดยข้อมูล "จังหวัดที่เริ่มพบว่าตัวเองมีอาการ" ต้องได้รับการแก้ไขหรือทำความสะอาดก่อนเนื่องจากอาจมี การสะกดผิด หรือข้อมูลอาจกรอกมาผิด เช่น การกรอกอำเภอแทนจังหวัด เป็นต้น ซึ่งในโปรแกรมให้ทำการ เปิด Sheet ใหม่ แล้วทำการสร้าง Crosstab โดยมีข้อมูล "จังหวัดที่เริ่มพบว่าตัวเองมีอาการป่วย" เป็นแถว แนวตั้ง และทำการส่งออก crosstab ดังกล่าวให้อยู่ในไฟล์ excel ดังแสดงในรูปที่ 3.9

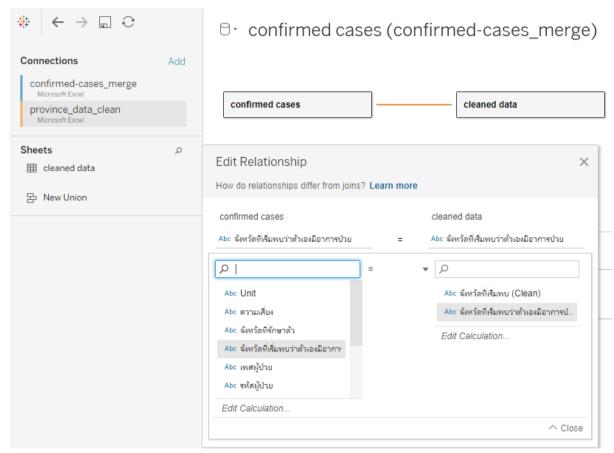
รูปที่ 3.9: การส่งออก crosstab ของข้อมูล

เมื่อทำการแปลงข้อมูลให้อยู่ในไฟล์ excel แล้วให้ทำการเปิดไฟล์และสร้าง column ใหม่ที่ชื่อว่า "จังหวัดที่เริ่มพบ (clean)" และเปลี่ยนชื่อ sheet เป็น "cleaned data" จากนั้นให้ทำการแก้ไขชื่อจังหวัดให้ อยู่ในรูปของชื่อจังหวัดที่มีการสะกดที่ถูกต้องโดยไม่มีคำว่า "จังหวัด" นำหน้า รวมถึงชื่อประเทศอื่นให้ เปลี่ยนเป็น "ต่างประเทศ" และในกรณีที่เป็นช่องว่าง (Null) ให้เปลี่ยนเป็น "ไม่พบข้อมูล" ดังแสดงในรูปที่ 3.10

A	Α	В
1	จังหวัดที่เริ่มพบว่าตัวเองมีอาการปว	ย จังหวัดที่เริ่มพบ (clean)
2		ไม่พบข้อมูล
3	กระบั	กระบี
4	กระบี	กระบี
5	กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร
6	ก้มพูชา	ต่างประเทศ
7	กาญจนบุรี	กาญจนบุรี
8	กาฟ์สินธุ์	กาฟ์สินธุ์
9	กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
10	ขอนแก่น	ขอนแก่น
11	จังหวัดร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด
12	จันทบุรี	จันทบุรี
	← Cleaned date	ta 🕀

รูปที่ 3.10: การแก้ไขข้อมูล "จังหวัดที่เริ่มพบว่า ตัวเองมีอาการป่วย" ใน Excel

หลังจากเสร็จสิ้นการแก้ไขข้อมูล "จังหวัดที่เริ่มพบว่าต้องเองมีอาการป่วย" นั้นให้ทำการเชื่อมต่อ ข้อมูล โดยเปิดไปที่ Tab "Data Source" และทำการเชื่อมข้อมูลในไฟล์ excel ใน sheet ที่ได้แก้ไว้ก่อนหน้า จากนั้นทำการเชื่อมความสัมพันธ์ด้วย Key ที่ตรงกัน ดังที่แสดงไว้ในรูปที่ 3.11 เพื่อให้สามารถเรียกใช้ข้อมูลที่ ผ่านการแก้ไขในโปรแกรม Tableau

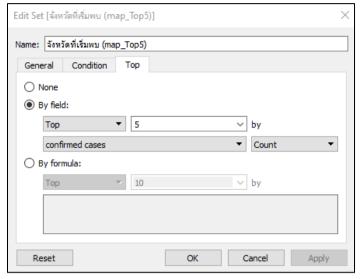

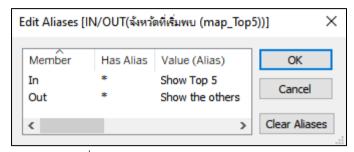
<u>รูปที่ 3.11:</u> การเชื่อมต่อข้อมูล "จังหวัดที่เริ่มพบว่าตัวเองมีอาการป่วย" ซึ่งได้รับการแก้ไขแล้ว

จากนั้นทำการสร้าง Calculated field ที่จัดจำแนกข้อมูล "confirmed cases" ตามจำนวนผู้ป่วย ของแต่ละจังหวัด โดยมีการเขียนโค้ดดังที่แสดงในรูปที่ 3.12 และทำการสร้าง Area Map โดยใช้ข้อมูลที่ได้ แก้ไข "จังหวัดที่เริ่มพบ (Clean)" ซึ่งมาจากการเชื่อมต่อข้อมูลในรูปที่ 3.11 โดยใช้เฉดสีแดง ในการไล่ลำดับ ความรุนแรงของปริมาณผู้ติดเชื้อแต่ละจังหวัดที่ได้สร้างไว้ใน Calculated field

นอกจากนั้นทำการสร้างเซทสำหรับ 5 จังหวัดที่พบผู้ป่วยสูงสุด ดังแสดงในรูปที่ 3.13 รวมถึงทำการ แก้ไข Alias ของสมาชิกในเซท ดังแสดงในรูปที่ 3.14

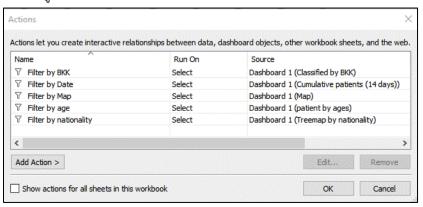
รูปที่ 3.14: การแก้ไข Alias ของสมาชิกในเซท "จังหวัดที่เริ่มพบ (map_Top5)"

รูปที่ 3.13: การสร้างเซท "จังหวัดที่เริ่มพบ (map_Top5)"

หมายเหตุ: สาเหตุที่ไม่ใช้ "Create Relationship" แต่ใช้ "Create Relationship" ในส่วนของการแก้ไขหรือ ทำความสะอาดข้อมูล เนื่องจากข้อมูล "จังหวัดที่เริ่มพบอาการป่วย" นั้นต้องนำไปใช้จัดกลุ่มจังหวัด "กรุงเทพ และปริมณฑล" "จังหวัดที่เริ่มพบ (map_Top5)"หรือกลุ่มอื่นๆ ที่ใช้ข้อมูลจังหวัดที่ได้รับการแก้ไขแล้ว ซึ่ง หากมีการอัพเดทข้อมูลเข้า Dashboard นี้ จะต้องทำการแก้ไขข้อมูล 2 รอบ ซึ่งเสียเวลามากกว่าการแก้ไขข้อมูลใน Excel แค่ครั้งเดียว ซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสีย (Loss) ในการทำงาน และอาจจัดเป็นการทำงานที่ไม่มี ประสิทธิภาพ

8 สร้าง Crosstab โดยมีแกนแนวตั้งเป็นกลุ่มจังหวัด "กรุงเทพและปริมณฑล", "ต่างจังหวัด" และ "ไม่ พบข้อมูล" ที่ใช้ข้อมูลจาก "จังหวัดที่เริ่มพบ (clean)" โดยกลุ่มจังหวัด "กรุงเทพและปริมณฑล" ประกอบไป ด้วย "กรุงเทพมหานคร" "นครปฐม" "นนทบุรี" "ปทุมธานี" "สมุทรปราการ" และ "สมุทรสาคร" ในขณะ ที่กลุ่ม "ต่างจังหวัด" ประกอบไปด้วยจังหวัดอื่นๆ ภายในประเทศไทยที่ไม่ได้อยู่ใน "กรุงเทพและปริมณฑล"

หลังจากการนำ sheet ต่างๆ มาประกอบเป็น Dashboard ให้ทำการสร้าง Action โดยในที่นี้จะทำ การสร้าง Filter ข้อมูลเมื่อเกิดการคลิกไปที่จุดใดจุดหนึ่งของ sheet ที่กำหนด ซึ่งคือ sheet หมายเลข 2, 4, 5, 7, 8 โดยกำหนดให้ประยุกต์ใช้กับการแสดงข้อมูลที่กดเข้าไปกับทุก sheet ยกเว้น sheet หมายเลข 1 ดัง แสดงในรูปที่ 3.15

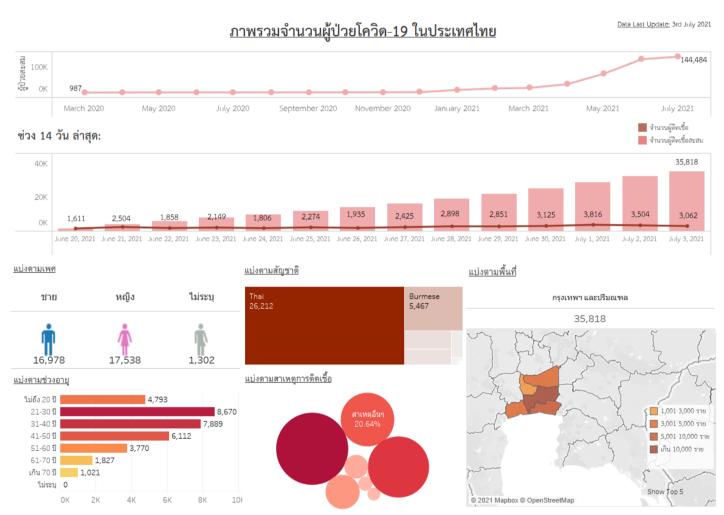

รูปที่ 3.15: Action ที่ถูกสร้างขึ้นใน Interactive Dashboard ซึ่งใช้ข้อมูล ของผู้ป่วยโควิด-19 ในประเทศไทย

3.2.3) ผลลัพธ์ที่ได้ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงาน

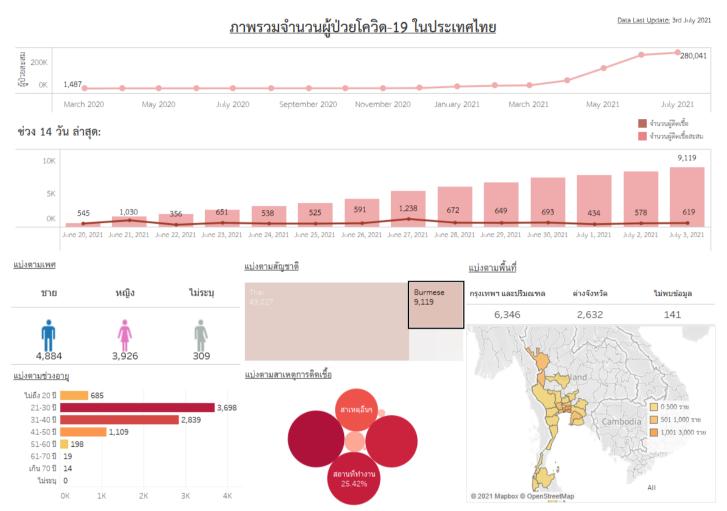
เมื่อทำการคลิกตาม Action ต่างที่ได้สร้างไว้ใน Interactive Dashboard จะค้นพบ Insight ที่ซ่อน อยู่ภายในข้อมูล เช่น

- ในบริเวณ Area Map เมื่อทำการเลือก "Top 5" สำหรับ 5 จังหวัดแรกที่พบผู้ป่วยสูงสุดในประเทศ พบว่าเป็นจังหวัดในกลุ่ม "กรุงเทพฯ และปริมณฑล" ทั้งหมด และสาเหตุการติดเชื้อส่วนใหญ่มาจากการสัมผัส ใกล้ชิดผู้ติดเชื้อ รวมไปถึงกลุ่มคนที่ติดเชื้อมากที่สุด คือช่วงอายุ 21-30 ปี และหากเทียบยอดการติดเชื้อ จะพบว่า ยอดผู้ติดเชื้อในช่วง 14 วันล่าสุด กินสัดส่วนมากที่สุด เมื่อเทียบกับข้อมูลทั้งหมด ดังนั้น 5 จังหวัด ดังกล่าวจึงควรต้องมีการเฝ้าระวังเป็นพิเศษ

รูปที่ 3.15: Interactive Dashboard ที่เปลี่ยนไปเมื่อเลือก Set Filter "Show Top 5" ที่บริเวณ sheet ของ Area Map - ในบริเวณของ Tree map เมื่อทำการคลิกที่สัญชาติ "Burmese" จะพบว่านอกจากจังหวัดใน ประเทศไทยที่ติดกับชายแดนประเทศเมียนมาจะพบผู้ติดเชื้อแล้ว แต่ในบริเวณจังหวัด "กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล" ทั้งหมดกลับพบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในจังหวัด "กรุงเทพมหานคร" ที่มีสีของยอดผู้ติดเชื้อเข้ม ที่สุด ซึ่งอาจตีความได้ว่าในจังหวัดดังกล่าวมีการจ้างแรงงานพม่าค่อนข้างเยอะ และความเป็นอยู่ หรือกิจวัตร ประจำวันอาจเสี่ยงทำให้ติดเชื้อ เช่น ค่ายก่อสร้างที่ระหว่างวันมีอุณหภูมิที่สูงมากจนคนงานกลุ่มนี้ทนไม่ไหวจึง ได้ทำการถอดหน้ากากอนามัย ซึ่งอาจทำให้ติดเชื้อ ดังนั้นหน่วยงานรัฐควรเฝ้าระวังและออกมาตรการการ

รับมือเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดพฤติกรรมที่เสี่ยงให้ติดเชื้อของกลุ่มคนเหล่านี้ โดยมีจุดประสงค์สำหรับป้องกันไม่ให้ เกิดการติดเชื้อหรือคลัสเตอร์การระบาดที่รุนแรงไปมากกว่านี้ เป็นต้น

รูปที่ 3.16: Interactive Dashboard ที่เปลี่ยนไปเมื่อเลือกสัญชาติ "Burmese" ที่บริเวณ sheet ของ Tree Map นอกจากการหาข้อมูลที่แอบแฝง จาก Interactive Dashboard แล้ว หลักสำคัญที่สุดก่อนที่จะเริ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลก็คือการทำความสะอาดข้อมูล เช่น การจัดการข้อมูลที่หายไป ข้อมูลที่สะกดผิด ฯลฯ จาก คำพูดในวิชาการควบคุมคุณภาพ (Quality Control, QC) ที่ได้กล่าวไว้ว่า "Garbage in, garbage out" ซึ่ง หมายความว่าหากวัตถุดิบที่ใช้ในการกระบวนการผลิตมีคุณภาพที่ไม่ดีหรือแย่ดั่งขยะ สิ่งที่ออกมาซึ่งเป็นสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ ที่แม้จะมีกระบวนการผลิตที่ดีเยี่ยม ก็จะออกมามีคุณภาพที่แย่ไม่ต่างกับขยะ ดังนั้นในการ วิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งครอบคลุมไปถึงการทำ Data Visualization ด้วย หากข้อมูลที่นำไปใช้วิเคราะห์ไม่ผ่านการ เตรียมการหรือทำความสะอาด (Cleansing) ที่ดี ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นก็จะเกิดการตีความที่ ผิดพลาดขึ้นได้ ซึ่งในทางธุรกิจแล้ว หากฝ่ายอื่นๆ ในองค์กรซึ่งนำผลลัพธ์ที่ผิดพลาดไปใช้ เช่น ฝ่ายจัดทำกล ยุทธ์ ก็อาจทำให้เกิดการวางแผนที่ผิดพลาดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผิด ซึ่งอาจนำไปสู่การสูญเสีย และสูญ เปล่าภายในจงค์กรได้